

Lärarens sida: Avancerad, text 18, Stenhuset

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Jätten tänker äta upp Pim och vill veta om någon saknar honom. Pim förstår och ljuger.

I passet	
Stilen	I J.R.R. Tolkiens stil, som i Hobbiten: en berättare som talar till läsaren och ett artigt hot. Läs torrt. Läs vidare: Hobbiten.
Före läsningen	Vad brukar hända i sagor när någon går vilse och knackar på en okänd dörr?
Stoppet	Stanna efter <i>”Det blåser in annars”, förklarade han.</i> Något är konstigt.
Tänka högt · fråga 2, Varför	<i>”Vänta. Han låser två gånger för att det blåser? Jag ser framför mig en jätte som bugar och sedan vrider om nyckeln. Det står ’vred om nyckeln två gånger’ och ’Det blåser in annars’. Jag vet att en stängd dörr räcker mot blåsten. Man låser mot människor, och här finns bara Pim. Alltså tror jag att han inte vill att Pim ska gå. Stämmer det? Jag läser vidare. Vattnet i grytan har just börjat koka. Något är fel här.”</i>
Fråga 1 · på raderna	En.
Fråga 2 · mellan raderna, Varför	Ledtrådarna: <i>”vred om nyckeln två gånger”; ”Det blåser in annars”; ”Då ska jag inte hålla dig kvar”.</i> Svar som texten stöder: så att Pim inte ska kunna gå därifrån. En tanke att pröva: <i>”För att det blåser, det säger han ju.”</i> En stängd dörr håller blåsten ute, men han låser två gånger. Fråga tillbaka: <i>”Behöver man låsa för att hålla blåsten ute?”</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Det som menas	Ledtrådarna: <i>”en gryta som var stor nog att bada i”; ”vattnet hade just börjat koka”; ”På bordet stod en enda tallrik”.</i> Svar som texten stöder: han vill veta om någon skulle sakna Pim om han åt upp honom. En tanke att pröva: <i>”Han är nyfiken på Pims släkt.”</i> Då hade han dukat för två. Fråga tillbaka: <i>”Vad tittar Pim på innan han svarar?”</i>
Fråga 4 · mellan raderna, Det som menas	Ledtrådarna: <i>”Jätten tittade länge mot fönstret”; ”Vilken stor släkt för ett så litet folk”.</i> Svar som texten stöder: ja, han blir rädd, eller nej, han ser lögnen. Båda håller med en ledtråd. En tanke att pröva: <i>”Han släpper Pim för att han är snäll.”</i> Han låste dörren och dukade bara för en. Fråga tillbaka: <i>”Vad gör jätten innan han skrattar?”</i>
Fråga 5 · bortom raderna	Ett eget svar, som att slakten väntar utanför eller att man har en smittsam sjukdom. Ett bra svar säger varför jätten skulle tro på det, med något som jätten gör i texten.
Öppna frågor	<i>”Jätten ger Pim en bit sockerkaka för vägen. Varför tror ni att han gör det?”; ”Vad tror ni att Pim berättar hemma om jätten?”</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>”en enda tallrik”.</i> Förklara gärna att vrida om nyckeln är att låsa.

© Niclas Fohlin. Ur Textsamtal i grupp, <https://niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp>.

STENHUSET

Nu ska ni veta att det sällan är klokt att knacka på en dörr som är tre gånger så hög som man själv. Det visste Pim.

Han tillhörde tuvfolket, ett litet folk som bor i tuvorna på ängarna och nästan aldrig går längre bort än till närmaste bäck. Men han hade gått vilse i skogen, och regnet hade letat sig in genom kappan, så han knackade ändå.

Dörren öppnades av en jätte i röd väst. ”Så trevligt”, sa han och bugade artigt. ”Stig på, stig på, jag får så sällan gäster.” Han hängde Pims kapp på tork vid elden och vred om nyckeln två gånger. ”Det blåser in annars”, förklarade han. Över elden hängde en gryta som var stor nog att bada i, och vattnet hade just börjat koka. På bordet stod en enda tallrik, och den var mycket stor.

”Säg mig”, sa jätten och satte sig mittemot Pim, ”hur många vet att du är här i kväll?”

Pim tittade på tallriken, och sedan tittade han på grytan.

”Femtio”, sa han. ”Hela min släkt väntar vid stenbron och vet vilken dörr jag knackade på, och min farmor tycker inte om att vänta.”

Nu ska ni veta att Pims farmor satt hemma och stickade strumpor, och att ingen visste vart han hade gått.

Jätten tittade länge mot fönstret, och sedan skrattade han så att tallriken skallrade.

”Femtio!” sa han. ”Vilken stor släkt för ett så litet folk. Då ska jag inte hålla dig kvar.”

Han låste upp dörren och gav Pim en bit sockerkaka för vägen.

1. Hur många tallrikar står på bordet?
2. Varför vrider jätten om nyckeln två gånger? Hur vet du det?
3. Vad menar jätten när han frågar hur många som vet att Pim är där? Vad i texten får dig att tro det?
4. Tror jätten på det Pim säger? Hur vet du det?
5. Pim svarar ”Femtio”, fast ingen vet var han är. Vad hade du svarat i Pims ställe? Varför?